

Reggel óta savanyú szél fújt a hegyek felől, aztán dél felé elkezdett pilinkélni a hó, lucskossá téve az éppen csak fagyos föld felszínét. János, mint minden nap az indiánnyár elmúltá óta, fejszével a kezében kiment az erdőbe, hogy tüzelőt gyűjtsön a masinájába. Jól tudta, tilosban jár, keményen büntethetik, ha tetten érik, de különösebben nem félt attól, vele mit tesznek. Egyedül a baltájáért aggódott, mert ha azt lefoglalják, nem bír miből másikat venni a helyére. Szerszám nélkül meg mit sem ér az ember.

Gyorsan és minden zajra figyelve dolgozott annak a kidöntött fának a vastagján, amelynek a törzsét az előző nap cipelte haza vállra vetve. Ugyan még a felét sem fűtötte el annak, viszont már érezte az ízületein a kertek alatt sunnyogó telet. Tudta, hogyha a fagy és a csikorgó hó hamarosan megkaparintja a hegyoldalt, hetekig az Isten sem vetemedik arra, hogy fölmásszon az előző években hátrahagyott szilánkos csonkok között. Ilyenkor könnyen kiszalad a talaj a láb alól, s magatehetetlen szánkázik a test, míg valamin föl nem akad vagy el nem éri a szurdok fenekét.

Akkor érdemes fölkapaszkodni a parton, ha bele lehet vágni a bakancssarkot az avarral keveredő földbe, van egy kis padka, amelyen biztonságban állhat a baltasuhintások közben. Itt a saját biztonságán túl mással nem kell törődnie, hiszen a kivágott fa úgyis a szurdokban bevárja, míg utána ereszkedik. Favágás közben időnként megköpködte a tenyerét, hogy a kérges bőrhöz jobban tapadjon a fényesre kopott nyél. Ilyenkor az égre is föltekintett egy-egy pillanatra, tovább mélyül-e a színe. Megszokásból mindannyiszor megcsóválta a fejét: – Hamar jöttél. Túl hamar – aztán ismét sújtott.

A szurdok, amit a víz mosott és tisztított meg az esők vagy a tavaszi olvadások idején, biztonságot jelentően fogta közre. Rajta kívül nemigen akart erre senki se járni – veszélyesnek tartották. Az erdész is csak távolról fülelte ütemes kopácsolásait, ha valamelyik fölé magasodó bércre fölkapaszkodott a terepjáróval is bejárható oldal felől. Aztán, amikor úgy hozta a kedve, bevárta a szurdok végénél, hogy elbeszélgessen a fejével. Mert mi maradna az erdőből, ha mindenki hasonlóképp bánná vele? Semmi. Ám, ezt tudva is, aranyból van az ő szíve, mert nem bünteti Jánost, csak figyelmezteti, hogy legközelebb magával hozza a csendőrt. Jobb, ha fölhagy az illegális fakitermeléssel!

Mindketten tudták, a szó elszáll, az erdő meg nem marad lábon ezen az istenverte részen sem. A helyébe se igen akar majd telepíteni újat senki. Tulajdonosa már akkor lemondott róla, amikor a kárpótlási jegyért vásárolt területet fölmérni kiszállt a helyszínre. Csak vakarta a füle tövét, bemerészkedve egy kicsit a szurdok bejáratán. S ugyanezt tette, miközben körbevezették a

frissen szerzett erdeje bérci peremén.

– Azt hiszem, vettem egy őserdőnek valót – ironizált, aztán kifizette az erdészt az idegenvezetésért, és soha többé nem jött a környékre se.

János két lábszár vastagságú ágat gallyazott le. Ezek egyenként megvoltak négy métereseek is. Előbb az egyik végét vette fel a rosszabbik vállára, aztán a másikat. Az utóbbinál voltak olyan pillanatok, amikor már a lemondást fontolgatta, mert az előbbi sehogys sem akart a vállgödrében maradni, mindannyiszor megindult onnan kifelé, ha próbált a bal kezével rásegíteni a jobb emelésére. A vállrándítás ugyan újra és újra visszalökte a fát, de ilyenkor mindig belenyalt a kéreg a nyakába. Végül csak fölkinlódta a másodikat is. Ekkorra azonban már erősen szuszogott és remegett az ina.

– A fene enne meg, még el sem indultam, s már pihennem kellene – dűnnyögött az orra alatt. – Húdom, míg bírom, aztán az egyikért visszajövök.

A fát a kétoldalt fogott baltával szorította le. Lassan lépdelt. A szurdok homokkő talapzatán fehér hártyát képezett a hó. Habár a bakancsa kopott talpa a megroppantott rétegen duplájára csúsztotta majd minden lábnyomát, valahogy mégis talpon maradt, s egyre lejjebb ereszkedett a völgyet behálózó falu irányába.

A sűrűsödő hópelyhek között alig látott előre. Pedig ahogy a maradék fa is ledobta lombkoronáját, tiszta időben egészen messze, a Kárpátok kékelő bérceinek vonulatáig is elláthatott. Ilyenkor képzeletében sorra hódította meg a távoli csúcsokat. Ilyenkor a terhéről is megfeledkezett, s pár centivel magasabbra húzta ki magát. Soha nem vallotta be, de ezért a látványért vállalta a kockázatot, mert egyébként könnyebb és könnyebben elérhető terepet is választhatott volna, olyat, ahová a sorstársai járnak. Neki azonban a magányon túl ezek a pillanatok is kellettek. Ha nem is valóságosan, de egy röpké percre mássá válhatott.

Nem gondolt nyomorúságára, ami egyébként szinte folyamatosan foglalkoztatta, megméltelyezte napjait. Földoldódott a világban, vele egylényegűvé vált. Ezúttal azonban nem tárult ki előtte a horizont és nem indult be a fantáziája. Viszont foglalkoztatni kezdte gyomra korgása, amit általában a vércukorszint leesése követett. Rövid ideig tartott ugyan ez, ám az eszméletvesztés-közeli szédüléstől le kellett ülnie, ha nem akart elvágódni. Remegés és hideg

verejték öntötte el egy rövid időre. A rosszullét első jeleire régebben bekapott egy cukorkát, s ezáltal a roham alig tudott rajta erőt venni. Mióta azonban ezt sem engedte meg a pénztárcája, magatehetetlen kívárta az elmúltát.

A hazaút feléig jutott, amikor azt érezte, nem bírja tovább. A baltát, amit a nyele végénél és a nyakánál fogott egyik-egyik kezével, egy kicsit előre és félre lendítette. Tudta, a fákat nem képes szépen leereszteni, mert ha egy csöppet is rogyasztja a térdét, belenyomja a súly a földbe. És külön-külön se taszíthatja le a vállára nehezedőt. Megpróbálta hát két irányba szétlökni a fogott végeket, s azon minutumban előre ugrani, hogy a kemény homokkőtalajról visszapattanó el ne találja a lába szárát vagy a bokáját. De nem volt elég fürge. Érezte, ahogy a bal vádlijára csapódik valamelyik fa baltázott vége, amitől berogyott a lába és térdre zuhant, majd arccal előre. Az utolsó pillanatban maga elé lecsapta a karjait. A friss hóréteg alig fogott föl valamit az eséséből, csak a hangján tompított. A zsibbadt fájdalomtól bent rekedt a tüdejében a levegő egy pillanatra. Furcsa melegség öntötte el. – Élek még? – motyogta.

Megpróbálta a kezeit úgy fordítani, hogy föltápáskodhasson. Jobbja tehetetlenül és megcsavarodva hevert. Oldalára fordult és behúzta annyira a lábait, hogy ballal föllökdöshesse magát ülő helyzetbe. Remegett. Bal lábán végighasítva és véresen lógott a nadrágja szára, jobb karja vállban kifordult a helyéről. Nem először tette ezt. Jó erősen meg kéne markolnia valamit és helyrerántani egy határozott mozdulattal, míg a hirtelen megnövekedett adrenalinszint valamennyire közömbösíti a fájdalmat. Igyekezett a földön heverő fát elérni, abba kapaszkodni és lábbal megtámaszkodni benne.

Hátravetett testét nem tudta megtartani a kezével. Miközben elrúgta a fát, neki a másiknak, felsőteste földre hanyatlott. Baljával megtapogatta a vállát. A felkarcsont és a kulcscsont között puha húst érzékelt a kabáton keresztül. – Még csak ez hiányzott – fakadt ki keserűen.

Mióta utolsó munkahelyét is elvesztette, csak úgy volt a világban. Segélyben nem részesült, így társadalombiztosítása sem élt már. A bajait maga orvosolta, nehogy visszamenőlegesen bevasalják rajta a be nem fizetett összeget. Itta a határban szedett gyógynövények főzetét, vagy borogatott velük, amikor a zúzódásai túl ronda színre váltottak. Most ennél többre szorul, ezt sejtette. A pillanatnyi stressz lassan kiment belőle, lüktetett a teste, a bal lába alatti hó helyén vöröslő tócsa gyúlt. Két mély szántás éktelenkedett a húsában.

Itt-ott forgácsdarabok álltak belőle elő. A nadrágszár szakadását fél kézzel igyekezett növelni, hogy közvetlenül a térd alatt valahogy elkösse vele a vérkeringését. Zsebéből a bicskáját is

előkotorta, fogával nyitotta ki, mert a jobbjá egyre tehetetlenebbül lógott. Előlről is behasította a szárat, így valamiféle kötést formálhatott belőle, amit össze lehetett görcsölni. Valahogy a masliig el is jutott, de szorítókötéssé húzni nem tudta egy kézzel. Fölhúzta a lábát és a fogai közé szorította a szövet egyik ágát.

– Milyen jó, hogy a horpadt hasam ez is megengedi – vigyorgott fanyarul saját tehetetlenségén is, miután alábbhagyott a vádlija vérzése. Erősen megmarkolta a hó alól előkotort balta rideg fokát és fölnyomakodott álló helyzetbe. – Sok jó szolgálat után fokosnak is megteszi – s lépett néhányat a völgy felé. Fél szemmel visszapillantott a két földön heverő, havasodó fára.

– Egy ideig ti már itt maradtok. Ez van – mondta közömbösen, mint akinek már minden mindegy.

Előrenézett, menetirányt. Jobb lábával véres csíkot húzva megindult, hogy hazatérjen.

(2014. november 30.)